

Návrh novelizace nařízení vlády a metodický pokyn k vypouštění předčištěných odpadních vod do vod podzemních

Mgr. Lea Petrová
Odbor ochrany vod MŽP

NAVRHOVANÉ ZMĚNY

- Vzhledem k tomu, že odpadní voda je po průchodu DČOV nebo septikem se zemním filtrem dále dočišťována průchodem přes půdní / horninové prostředí, hovoříme před realizací vsaku o **předčištěných odpadních vodách**.
- Odstranění požadavků na vodní díla ohlašovaná podle § 15a vodního zákona.
- Přípustné hodnoty znečištění se nepovažují za dodržené v případě, že k jejich dosažení bylo využito zředování odpadních vod.

Přípustné hodnoty znečištění se nepovažují za dodržené v případě, že k jejich dosažení bylo využito zředování odpadních vod, například vodami srážkovými

- Maximální roční množství vypouštěných odpadních vod **za den, za měsíc, za rok** – tato možnost bude také v dokladové vyhlášce.
- Minimální četnost měření míry znečištění odpadních vod podle odstavce 1 písm. f) je dvakrát ročně s typem vzorku A, kterým se rozumí dvouhodinový směsný vzorek získaný sléváním 8 dílčích vzorků stejného objemu v intervalu 15 minut. ~~Pokud je čističí zařízení vybaveno akumulacním prostorem pro vycištěnou odpadní vodu umožňující hydraulickou dobu zdržení alespoň 2 hodiny, je možné použít~~ **V případě čističího zařízení o velikosti do 50 EO se použije** typ vzorku prostý jednorázově odebraný z akumulacního prostoru.

- Specifikování pro které stavby jaké ukazatele a emisní hodnoty platí

§ 3 odst. 1) Při povolování vypouštění odpadních vod z jednotlivých staveb pro bydlení, a rodinnou rekreaci a několika územně souvisejících staveb pro bydlení stanoví vodoprávní úřad přípustné hodnoty znečištění do výše emisních standardů uvedených v tabulce ě. 1 A přílohy č. 1 k tomuto nařízení.

Tabulka 1A

Velikostní kategorie (EO)*	"m"*** (mg/l)				
	CHSK _{Cr}	BSK ₅	N-NH ₄ ⁺	NL	N _{celk}
< 10	150	40	20 15	30	x
10 – 50 (DČOV)	150	40	x	30	30
10 – 50 (septik se zemním filtrem)	150	40	15	30	
> 50	130	30	x	30	20

- Pokud septik ve spojení se zemním filtrem správně funguje, hodnoty amoniakálního dusíku jsou mnohem nižší, než jsou uvedeny v NV.

Při povolování vypouštění odpadních vod z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby stanoví vodoprávní úřad přípustné hodnoty znečištění do výše emisních standardů uvedených v tabulce 1 B přílohy č. 1 k nařízení, tj. navíc fosfor a přísnější mikrobiologické ukazatele.

Tabulka 1B

"m"**(mg/l)				
CHSK _{Cr}	BSK ₅	NL	P _{celk}	N _{celk}
130	30	30	8	20

Ukazatele a emisní standardy mikrobiologického znečištění pro odpadní vody vypouštěné **ze staveb uvedených v § 38 odst. 8 vodního zákona** z jednotlivých staveb pro bydlení a rodinnou rekreaci a z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby:

Tabulka 1C

"m"*** (KTJ/100 ml)	
Escherichia coli	Enterokoky
150	100

ZAŘÍZENÍ K PŘEDČIŠTĚNÍ A VYPOUŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Max. 15 m³/den/1 zařízení z jedné nebo několika územně souvisejících staveb pro bydlení, staveb pro rodinnou rekreaci nebo z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby

Limitujícím faktorem je dostatečná kapacita zásaku v dané lokalitě při nepřekročení maximálního denního objemu vypouštěných odpadních vod.

Seznam zařízení uvedených v NV:

1. Balené a/nebo na místě montované domovní čistírny odpadních vod o projektované kapacitě do 50 EO
2. Prefabrikované septiky o projektované kapacitě do 50 EO ve spojení s dočišťovacím prvkem zemním filtrem
3. Prefabrikované čistírny pro dočištění odpadních vod ze septiků o projektované kapacitě do 50 EO
4. Prefabrikované čistírny odpadních vod pro třetí stupeň čištění o projektované kapacitě do 50 EO
5. Čistírny odpadních vod o projektované kapacitě nad 50 EO

Zařízením se rozumí:

- ČOV o projektované kapacitě do 50 EO
- ČOV o projektované kapacitě nad 50 EO
- Septik (ideálně tříkomorový) o kapacitě do 50 EO **ve spojení se zemním filtrem (taxativně)** - za prefabrikovaným septikem je zařazení dalšího stupně čištění pro dosažení emisních limitů podmínkou

Součástí zařízení může být rovněž bezodtoká jímka sloužící k dočasné akumulaci předčištěných odpadních vod.

Vypouštěné odpadní vody mohou být:

- Z **jedné** nebo **několika územně souvisejících staveb** pro bydlení, **staveb pro rodinnou rekreaci** nebo z **jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby**
- V případě více samostatných staveb (nejsou souborem staveb či územně souvisejícími stavbami pro bydlení), musí být konkrétní situace zohledněna ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, tj. posouzení možnosti místních podmínek (obdobně jako studny) jak z hlediska kvality, tak kvantity

ZPŮSOBY VYPOUŠTĚNÍ PŘEDČIŠTĚNÝCH ODPADNÍCH VOD

1. Aplikace pod povrch

- čistírna odpadních vod
- prefabrikovaný septik se zemním filtrem s realizací vsaku vyčištěné odpadní vody

2. Aplikace na povrch

- čistírna odpadních vod
- prefabrikovaný septik se zemním filtrem s realizací likvidace předčištěné odpadní vody na povrch terénu

Za čistírnou odpadních vod může být zařazen další způsob čištění

Za prefabrikovaným septikem je zařazení dalšího stupně čištění pro dosažení emisních limitů podmínkou

APLIKACE PŘEDČIŠTĚNÝCH ODPADNÍCH VOD POD POVRCH TERÉNU

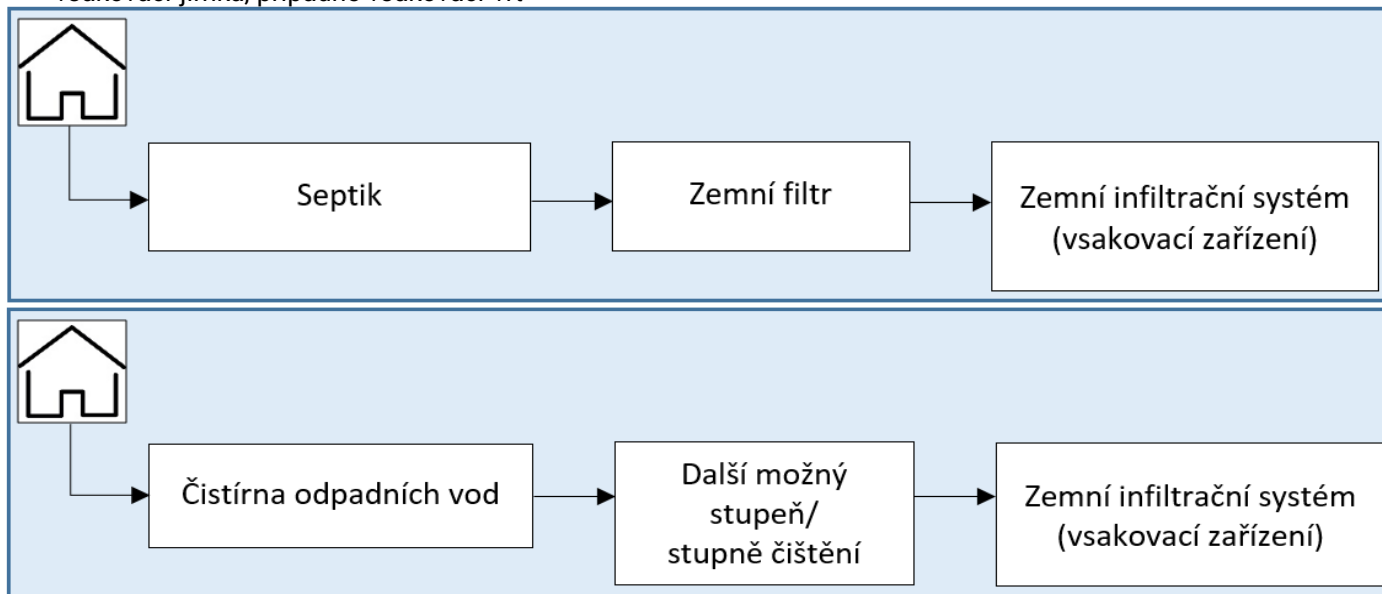
zemní filtr x zemní infiltrační systém - jsou založeny na podobném principu

Zemní filtr - druhý stupeň čištění odpadních vod za septikem nebo balenou DČOV

- je založený na biologických procesech a tím pádem je rovněž biologickým filtrem
- kořenová čistírna je schopna biologicky dočistit odpadní vody i ze septiku a tudíž je její funkce shodná se zemním (biologickým) filtrem

Zemní infiltrační systém – vsakovací zařízení/prvek pro vypouštění přes půdní vrstvy

- infiltrační lože
- vsakovací příkop
- vsakovací jímka, případně vsakovací vrt

Možnost násypu:

- Vysoká hladina podzemní vody nedovolí realizaci vsakovacího prvku (mezi dnem vsakovacího prvku a maximální hladinou podzemní vody musí být min. 1 m půdních vrstev), je možné v některých případech splnit tuto podmínku navýšením terénu vybudováním infiltračního násypu
- Konceptuální model vsakování odpadní vody (uvedený v příloze 1 MP) by měl ozřejmit nezbytnost a přijatelnost takového postupu, a volbu vhodného technického řešení (druh použitého materiálu na navážku, její mocnost, objem a ohraničení, způsob vsakování vody do navážky, způsob navázání navážky na podloží, způsob zamezení vývěru odpadní vody při patě navážky aj.)
- Mimo aktivní zónu záplavového území
- Podloží násypu musí být dostatečně propustné, tzn., aby voda nestékala po původním povrchu a nevyvěrala u paty navážky
- Humusová vrstva se před aplikací navážky musí skrýt a obnažit propustné podloží
- Pokud podloží není dostatečně propustné, není možné tento postup aplikovat
- Přijatelnost tohoto řešení vyplývá z dodržení požadavku na časového zdržení vsakované odpadní vody, než dosáhne hladiny podzemní vody, a že tedy je čas na různé dočišťující a filtrační procesy, kterými voda při prosakování prochází

APLIKACE VYČIŠTĚNÝCH ODPADNÍCH VOD NA POVRCH TERÉNU

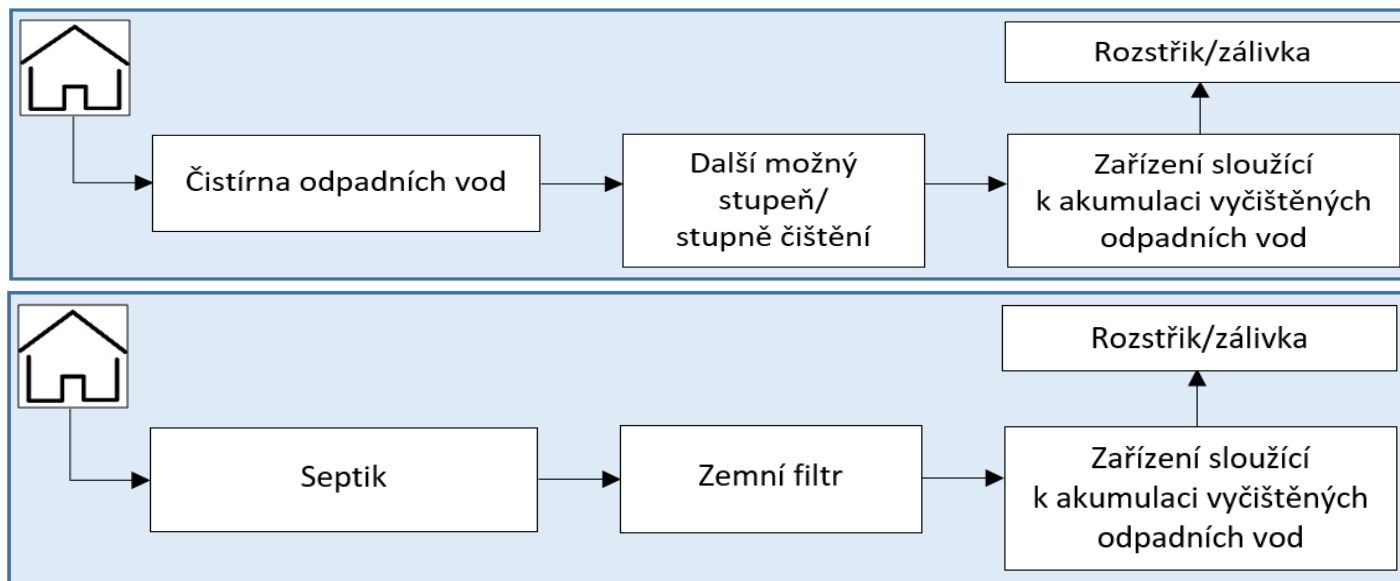
V odůvodněných případech lze uvažovat také aplikaci odpadních vod na povrch terénu

Aplikací se na povrch se rozumí:

- i) dopadání určitého objemu předčištěné vody na plochu zemského povrchu schopného vsaku formou malých částic vody
- ii) soustředěný proud vody na jedno nebo několik míst zemského povrchu schopného vsaku

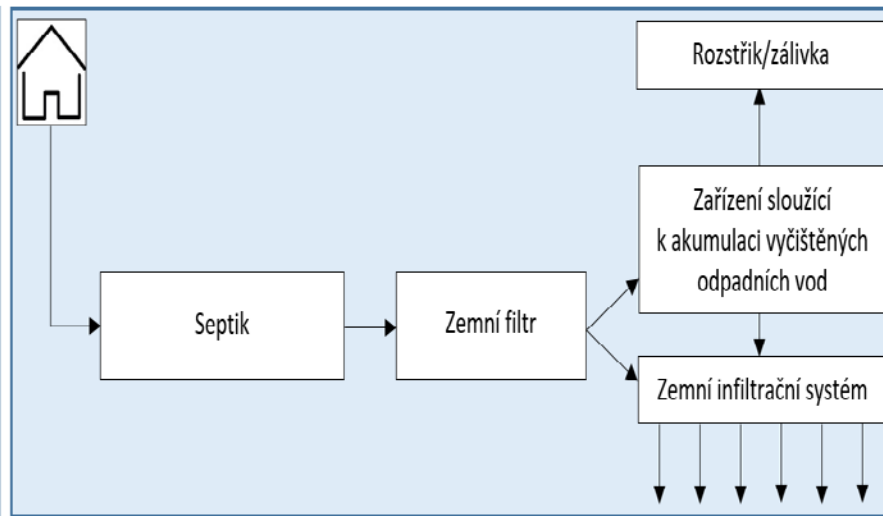
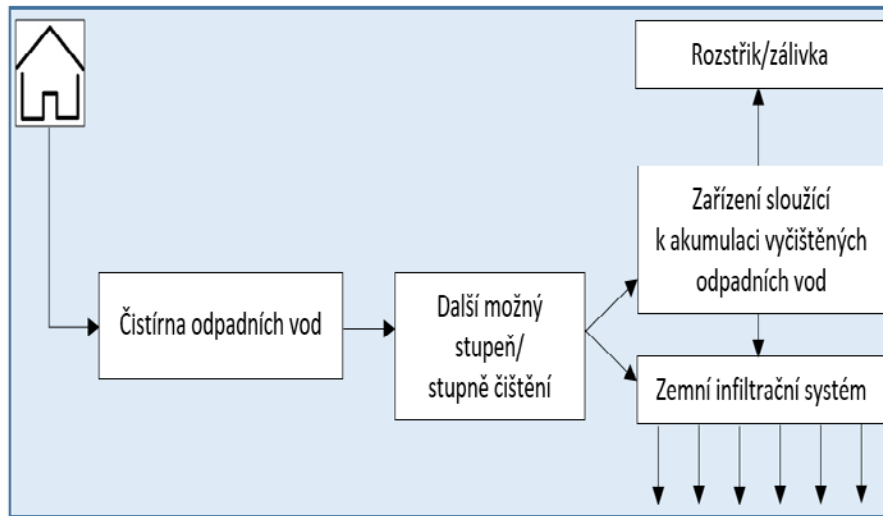
- Zvláště v případech, kdy není možné z důvodu vysoké hladiny podzemní vody využít pro vsakování vyčištěné odpadní vody zemní infiltrační systémy, je možné realizovat vypouštění odpadních vod na povrch terénu formou rozstříku a/nebo zálivky
- Vzhledem k tomu, že tento způsob vsaku nelze realizovat celoročně, je potřeba kombinace se vsakovacím zařízením nebo akumulací vyčištěné odpadní vody v bezodtokové jímce o dostatečném objemu
- Pouze ve vegetačním období - nepřipouští se mimo toto období, zvláště pak na zmrzlou půdu a během nasyceného půdního profilu
- Voda nesmí v žádném případě stékat po povrchu, aby nedocházelo k negativnímu ovlivnění vlastního i okolních pozemků
- Pozemek musí mít s ohledem na velikost objemu produkováných odpadních vod dostatečnou velikost
- Vždy se budou stanovovat emisní standardy mikrobiologického znečištění (nařízení vlády)

- Pokud je tento způsob vypouštění odpadních vod uvažován, musí se již v projektové fázi záměru volit taková technická zařízení, která umožňují realizovat hygienizaci vypouštěných odpadních vod. Nejrozšířenější je použití UV záření jakožto další možný stupeň čištění odpadních vod.
- Součástí zařízení může být rovněž bezodtoká jímka sloužící k dočasné akumulaci předčištěných odpadních vod pro období, kdy jejich zasakování není možné nebo je realizován rozstřík/zálivka

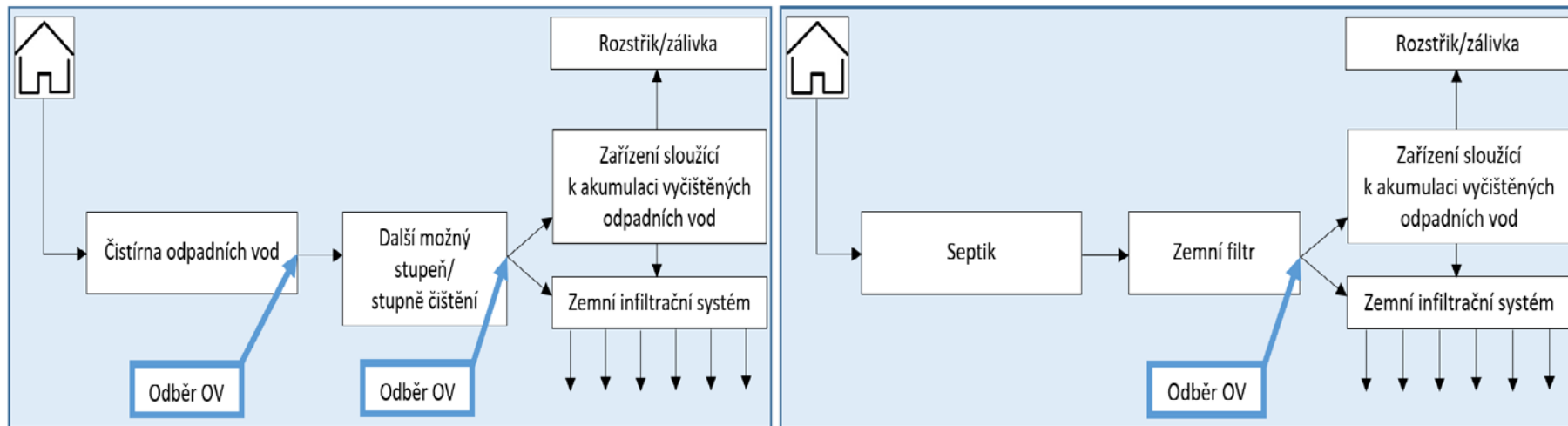
KOMBINACE SLOUŽÍCÍ K ČIŠTĚNÍ A VYPOUŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD NA POVRCH/POD POVRCH

- Tato varianta připadá v úvahu v případech, kdy je schopnost vsaku vlivem hydrogeologických poměrů v dané lokalitě snížena.
- Samotná kombinace akumulční jímka (žumpa) + vsakovací prvek **NELZE POVOLIT** – vždy je nutné předřadit adekvátní stupeň čištění odpadních vod (domovní ČOV, septik + dočišťovací zařízení).

ODBĚR VZORKU PŘEDČIŠTĚNÉ ODPADNÍ VODY

- Vzorek musí být odebírán **akreditovanou** osobou bezprostředně za čistírnou odpadních vod nebo za dalším možným stupněm čištění, pokud je realizován

- Odběr vzorků a hodnocení výsledků jsou důležité z hlediska ověření, zda domovní čistírna nebo jiné čistící zařízení pracuje správně či nikoliv a že jsou minimalizována rizika vůči životnímu prostředí! O to více toto tvrzení platí v případech, kdy je předčištěná odpadní voda vypouštěna aplikací na povrch terénu a případná špatná jakost odpadních vod by mohla mít negativní vliv nejen na životní prostředí, ale také na lidské zdraví!

VÝJIMEČNOST

- Pojem „výjimečně“ byl v rámci novelizace vodního zákona v roce 2020 vypuštěn, nicméně je stále nutné vypouštění vyčištěných odpadních vod do vod podzemních přes půdní vrstvy považovat za výjimečné.
- Výjimečnost je dána povinnostmi uvedenými v § 38 odst. 8 vodního zákona, za kterých lze povolení k vypouštění odpadních vod povolit.
- Povolení se vydává nejdéle na dobu 10 let - v některých případech se může jednat o dočasné řešení situace - v takových případech se doporučuje vydat povolení na dobu kratší, resp. pouze do doby, kdy je např. předpokládáno napojení na veřejnou kanalizaci.
- Rovněž lze dobu povolení podmínit, a to právě s ohledem na budoucí vypouštění odpadních vod do veřejné kanalizace.
- Stavební úřad má možnost podle § 3 odst. 8 zákona o vodovodech a kanalizacích rozhodnutím uložit vlastníkům stavebního pozemku nebo staveb, na kterých vznikají nebo mohou vznikat odpadní vody, povinnost připojit se na kanalizaci pro veřejnou potřebu v případech, kdy je to technicky možné.
- VPÚ musí posoudit, zda není možno vypouštět do vod povrchových.

NÁLEŽITOSTI POVOLENÍ

- VPÚ povoluje pouze nakládání s vodami
- Stavební úřad vydává povolení k záměru
- Oba úřady musí vycházet ze stejné projektové dokumentace
- VPÚ musí striktně trvat na splnění všech formálních a věcných náležitostí žádosti o povolení
- Ustanovení § 2, 3 a 50 správního řádu ukládají správnímu orgánu zjistit „skutečný stav věci“, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí ve věci
- Při posuzování konkrétní žádosti by měl VPÚ lokalitu posoudit v širším kontextu (komplexně), tj. včetně již existujících povolení nakládání s vodami, případně další plánovaný rozvoj lokality
- Podkladem pro posouzení je mimo jiné vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, jehož obsah a rozsah by měl vždy reflektovat účel a rizika vůči podzemním vodám a stanovat podmínky a opatření k jejich ochraně – osnova je součástí MP

- V případě, že je vyjádření osoby s odbornou způsobilostí v rozporu s informacemi, kterými VPÚ ze své úřední činnosti disponuje či podklady od jiných správních úřadů nebo obecně známými skutečnostmi, musí VPÚ zvážit do jaké míry tyto „vady“ brání vydání povolení a případně vyzvat žadatele o povolení, aby vzniklé pochybnosti odstranil
- Nenaplnění uvedených ustanovení může být důvodem ke zrušení rozhodnutí – judikatura Nejvyššího správního soudu rozhodnutí (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2003, č. j. 2A1114/2002-23, č. 166/2004 Sb. nebo rozsudek NSS ze dne 24. 9. 2003, č. j. 2A1105/2002-22, č. 153/2004 Sb.)
- Stanovisko správce povodí není potřeba v případě žádosti o povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních pro potřeby domácností

VYLOUČENÍ OHROŽENÍ CÍLŮ OCHRANY VOD V CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH

- Zvláštní pozornost při povolování vypouštění odpadních vod do vod podzemních je nutné věnovat ohrožení cílů ochrany vod v chráněných územích
- V OPVZ by měly být stanoveny přísnější limity (CHSK, BSK, amonné ionty)
- Vyplyne také v rámci posouzení řízení rizik částí povodí související s místy odběru – čl. 8 směrnice o pitné vodě - má být kladen důraz na identifikaci nebezpečí a náležité monitorování relevantních ukazatelů, jež mohou představovat negativní vliv pro jakost vody určené k lidské spotřebě a na základě identifikovaných negativních vlivů stanovení preventivních opatření
- Vždy je důležité správné nastavení preventivních opatření, jejíž cílem je prioritní ochrana vodních zdrojů
- Preventivním opatřením je vhodné nastavení souboru zákazů a omezujících činností vztahujících se k řadě typů antropogenních činností, kterými by mohly být nepříznivě ovlivněny vodní zdroje. Například uživatelé vodních zdrojů mohou na základě znalostí omezit či upravit činnosti v ochranných pásmech vodních zdrojů, které mají negativní vliv na vodní zdroj.
- Ideální by bylo, kdyby se dle rozborů limity upravovaly (apelují také správci povodí)
- V OPVZ by bylo vhodné odbourávání fosforu, když je problém s živinami (záleží na velikosti ČOV)

DĚKUJI ZA POZORNOST!

PROSTOR PRO VAŠE PŘIPOMÍNKY

lea.petrova@mzp.cz